

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. An licitum sit ad honorem tuendum invasorem post impactam alapam,
vel fustem, fugientem insequi, & repercutere. & occidere, si hoc opus est
ad honorem recuperandum? Ex p. 5. t. 4. r. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

c. 10. n. 7. in gloss. lit. T. vbi citat Cordubam, Mantium, Pegnam, & alios, & tandem tenet etiam hanc sententiam Fernandez in exam. mor. p. 1. c. 9. §. 1. n. 16. vbi ait, referens opinionem Nauari *vbi supra*, qui affectus iniuria, magnam honoris iacturam faceret, si fugientem non persequeretur, inuasorem persequi posset, & percutere tantum, quantum ad sui honoris defensionem opus esset: etiam occidendo, si id opus esset. Ratio est, quia ego possum persequi furem, & illata vi etiam mortis illius damno, rapta recuperare: ergo maiori cum ratione infamatorem, & ab eo raptum honorem extorquere. Hæc Fernandez.

4. Sed ad hoc argumentum respondet Megala, & alij, esse disparem rationem: nam res illa futura adhuc extat apud furem, & manet tua: sed contumelia illata, & honor iam perit: ergo illa non erit defensio, sed aggressio, & vindicta. Respondet Lessius, in eo esse paritatem rationis, quod sicut res potest recuperari, ita etiam honor, qui in signis excellentiæ, & hominum existimatione consistit. Deinde, si res non extaret apud furem, qui illas abiecit in flumen, posset tamen, damnum passus, talem furem, non minus quam de facto asportantem, insequi, vt tantumdem restituere cogat, de qua re Nauar. *vbi supra*, n. 384. Ergo, &c.

5. Sed magis clarebit hæc sententia, si notemus rationem, qua vindicta, & defensio inter se differunt. Nam, vindicta propriè esse velle reddere malum pro malo, quod non licet priuata persona. Defensio autem est aggressorem compescere, & impedire damnum quod iam imminet, vel si illatum est, (sicuti in nostro casu) vt adhuc maneat in suspensio. Istas enim esse defensionis partes, manifestum est, vt diximus ex facto illius, qui furantem res suas, vel auferre molientem impedit, vel iam auferentem insequitur: vt enim illa impeditio, sic ista insecutione censetur res suas defendere, si quidem recuperari valeant: & vt insequat eum qui damnum intulit, non possum ob aliam causam id facere, quam vt reddam malum pro malo, & esset vindicta. Cum verò damnum illatum refarciri potest, eum qui intulit, licitè insequi possum, non quidem vt malum, referam pro malo, sed vt mihi illatum malum refarcire curem, cum mihi ad id nulla alia ratio suppetat, quia si suppeteret, non daretur proposita insecutioni locus tanquam vindictiua: At cum hæc ita sint, patet illud non habere rationem vindictæ, sed defensionis, quando aliquis vir nobilis eum à quo vulneratus est insequitur: non quidem vt malum pro malo reddat, sed vt conferuet honorem sibi ablatum, dummodo tamen id fiat incontinenti, cum res adhuc est in suspensio, non autem postquam inimicus domum se iam recepit, vel alia negotia gerit.

6. His ita positis, censeo etiam ante factum, si non adsit periculum odij, appetitus vindictæ & excessus, hanc secundam sententiam esse probabilem, & tutam in praxi, quia dum aduersarius fugit, & percussus insequitur, moraliter adhuc durat congressus. Ergo, &c. Dixi ante factum, nam post factum etiam aliqui Doctores ex contrariis illam admittunt, neque ita aggressorem occidentem obligant ad vllam restitutionem. Ita Megala in p. 2. lib. 3. c. 1. n. 12. & Lopez in suo instr. p. 1. c. 62.

7. Nota verò, quod Azorius p. 3. lib. 1. c. 1. quæst. 13. contrariam sententiam vocat tantum probabiliorem. Ergo secundum Azorium, nostra opinio est probabilis: & dum ipse non distinguit, neque nos distinguere debemus, asserendo illum intellexisse de probabilitate speculatiua, & non practica: nam ipse absolute loquutus est, dicens suam sententiam esse probabiliorem. Ergo sicut eius opinio erit secundum ipsum probabilior speculatiue, & practice, ita & nostra practice, & speculatiue erit etiam probabilis.

RESOL. VIII.

An licitum sit ad honorem suendum inuasorem post impatiatam alapam, vel fustem fugientem insequi, & repercutere, & occidere, si hoc opus est ad honorem recuperandum? Ex p. s. tr. 4. Ref. 11.

§. 1. PRO affirmatiua sententia plures Doctores adduxi in 2. p. tr. 1. Mis. cell. cef. 1. quam probabilem esse concedunt etiam ipsimet aduersarij, & idem Villalobos n. sum. 1. 2. tr. 12. diff. 11. n. 3. sic ait. [Quando el aggressor cessa ya de la iniuria, o se fue huyendo, no sera licito seguirle segun la opinion mas probable que diximos arriba, aunque tambien tiene probabilidad el decir, que alli luego incontinente, o inmediatamente yendo huyendo le puede seguir y herirle, o iniuriarle; quando es necesario para recuperar la honra, como el que segue al ladron para recuperar la hacienda, porque el que le quitò la honra en su manera se la tiene iniustamente, y moralmente hablando todo aquello es vn mismo acto. Deste parecer ex Nauarro, Enriquez, y Pedro de Nauarra, Victoria, y otros que citan. Mas ha se de entender que no sea con animo de vengarse, sino de cobrarlo defender la honra, que aun entonces no parece que està acabada de perder, y que sea en caso que el otro no le ofrece la satisfacion deuida, como suele acontecer. Y tambien que como dize Pedro de Nauarra con S. Antonino, no se estienda esto al tiempo, quando el aggressor esta quieto en su casa o se diuirtid à otro negocios, porque de otra manera se abritia camino para muchas perturbaciones, efcandalos, allèchanzas, enemistades, y venganzas.] Ita ille.

2. Et ita hanc sententiam absolute tanquam probabiliorem amplectitur nouissime Marchantius in *summar. resol. past. ad Decal. c. 5. qu. 3. cas. 3.* & Philip. Fabro de *rest. in 4. sent. dist. 15. q. 3. dist. 52. c. 1. n. 29.* vbi ita asserit. An liceat solum occidere, quando durat congressus, vt cum fur accipit rem alienam, vel aliquis afficitur iniuria, aut alapa, vel fuste caditur, an etiam postquam re ablata & inflata iniuria fugit, est dubium. Soto & Molina *disp. 17. n. 8.* tenent licere quidem insequi furem, quando res esset magni valoris, & exigua spes esset recuperandi, iniprè posse occidere; quoad honorem verò nequaquam. Quia, inquit, qui alapa, vel fuste percussus est, iam amisit honorem, ideo si persequendo occidat, est vindicare honorem. At vindictio non pertinet ad personam priuatam, sed ad Principem, Nauar. verò in *man. c. 15. n. 4.* asserit posse insequi, & occidere licitè. Et hæc opinio mihi probabilior videtur intelligendo hoc de continenti persecutione, vt si quis infligat vulnus, vel alapam, aut fuste quem percutiat, & statim fugiat, nam in hoc casu si offensus insequatur, & occidat, censetur occidere in actu ipsius congressus; neque enim iudicandum est hoc esse duos congressus, alterum quo quis iniuriam intulit, alterum, quo statim eum insequens interficit, sed est vnus, & id est, ideo licitè occidit. Secus si persecutio non statim & continuato tempore insequatur, sed qui percussit, iam abiit, & qui vulneratus est, vel affectus iniuria, non est insecutus continuatè, sed interposito tempore: tunc enim videntur diuersi congressus, & secundus videtur ordinatus ad vindictam. Accedit quòd persequendo fugientem defendit honorem suum, cuius magnam iacturam faceret, si fugientem non persequeretur, & hæc omnia docet Faber *loc. cit.* vide me ipsum *vbi supra*.

RESOL. IX.

An licitum sit fugientem insequi ad recuperandum honorem?

Quæ hic est Ref. antecedens, & in Ref. seq. & in tom. 5. tr. 2. Ref. 20. in principio.